Sfânta Verena, pe urmele Legiunii tebane

Ocrotitoare a morarilor şi pescarilor

După cum este îndeobşte cunoscut, la data de 1 septembrie a fiecărui an începe Anul Bisericesc. Această zi a fost închinată de mai multe decenii creaţiei lui Dumnezeu, devenind o tradiţie să se facă rugăciuni pentru mediu. Tot la această dată este prăznuită în Bisericile Ortodoxă şi Catolică Sfânta Verena, una dintre cele mai venerate sfinte care a trăit pe teritoriul Elveţiei de astăzi.

Pr. Alexandru Nan

Informaţii despre viaţa acestei sfinte ne oferă două biografii şi câteva legende şi istorioare apărute de-a lungul timpului şi adunate în colecţia „Minunile Sfintei Verena“. Prima biografie a fost scrisă în anul 888 de către călugărul Mănăstirii Reichenau, Hitto, şi este intitulată „Sancta Verena, vita prior“. A doua biografie, mult mai cunoscută decât prima, cu numele de „Sancta Verena, vita posterior“, a fost scrisă în jurul anului 1005, iar autorul acesteia a rămas până astăzi necunoscut.

Conform acestor două biografii, Verena s-a născut în provincia Teba, din Egiptul de Sus, în cea de-a doua jumătate a secolului al III-lea. Se pare că provenea dintr-o familie creştină înstărită şi că a fost botezată şi apoi educată în spiritul creştin de către episcopul Cheremon al Nilului, scrie Adolf Reinle în „Die Heilige Verena von Zurzach“. După martiriul acestui episcop şi moartea timpurie a părinţilor, Verena a ajuns în Egiptul de Jos, unde mulţi creştini erau obligaţi, din ordinul împăraţilor persecutori, Diocletian şi Maximian, să se înroleze în armata romană.

Prima biografie aminteşte faptul că acolo a fost înfiinţată „Legiunea tebană“, în localitatea Teba, de unde şi-a luat şi numele. Regiunea Tebei era un teritoriu renumit, încă din timpuri străvechi, era un adevărat centru al conştiinţei naţionale. Încă din anul 200 d.Hr. locuiau mulţi creştini în acest teritoriu.

Legiunea tebană a fost mutată apoi de pe flancul sud-estic al Imperiului Roman în cel vestic, în apropierea pasului „Sf. Bernhard“, pentru a lupta în Galia. Se pare că tânăra Verena i-a însoţit pe soldaţii legiunii până la Milano. Unele surse vorbesc de faptul că era logodită cu un soldat creştin şi aşa a ajuns la Milano. O altă sursă afirmă faptul că era chiar nepoata comandantului legiunii, Mauritius, care i-a purtat de grijă imediat după moartea părinţilor.

La Milano, Verena i-a îngrijit pe cei bolnavi şi pe cei aflaţi în închisoare şi chiar i-a îngropat pe creştinii trecuţi la cele veşnice, în urma persecuţiilor crunte din timpul lui Diocletian. Fiind la Milano, putea ţine mai uşor legătura cu soldaţii creştini ai Legiunii tebane, legiune staţionată temporar la Acaunum, astăzi oraşul elveţian St. Maurice din cantonul Walis. Întrucât soldaţii creştini ai legiunii au refuzat să lupte împotriva altor creştini (împotriva galilor), împăratul Maximian a poruncit să fie decimaţi. Auzind acest trist deznodământ, Verena a plecat la Acaunum să se convingă de veridicitatea celor auzite. Ajungând acolo, a ajutat printre altele la înmormântarea soldaţilor ucişi, printre care se număra, se pare, şi logodnicul ei, Sfântul Victor.

Viaţa de eremită şi primele minuni

Întrucât era urmărită, s-a deplasat în continuare pe urmele martirilor legiunii, ajungând la locul unde râul Aare se varsă în Rin, la castrul roman Solodorum (astăzi oraşul elveţian Solothurn). Aici, lângă o cascadă, îşi va construi o chilie unde va începe viaţa de eremită. Timpul şi-l dedica rugăciunii, postului şi înfrânărilor de tot felul, iar din obiectele confecţionate cu propria mână şi vândute de către o bătrână femeie creştină îşi asigura traiul zilnic. De asemenea, citea cărţi folositoare de suflet, între care la loc de cinste se află tratatul Sfântului Ciprian, episcopul Cartaginei, intitulat „Despre Feciorie“.

Datorită acestor virtuţi, Verena a primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni. Prima biografie aminteşte chiar şi de exorcizări săvârşite prin puterea rugăciunilor sfintei.

Şi cea de-a doua biografie relatează mai multe minuni săvârşite de către Sf. Verena, printre care şi vindecarea unui copil orb şi şchiop. Desigur, autorul necunoscut al biografiei s-a inspirat în relatarea minunilor de la Sf. Evanghelişti, care au redat minunile săvârşite de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos:

„Şi după aceea au venit la ea mulţi infirmi, orbi şi şchiopi şi i-a vindecat. Apoi a venit la ea o femeie săracă, purtând pe umerii săi pe fiul său, care era orb şi şchiop. Punându-l la picioarele fecioarei (Verenei), i-a zis: O, fecioară Verena, sfântă a lui Hristos, te rog, pentru dragostea lui Dumnezeu, să ajuţi fiului meu care este orb şi şchiop. Verena, fecioara lui Hristos, i-a răspuns şi i-a zis: Ce doreşti să-i fac? Fecioară sfântă, fă-l să vadă şi să meargă pentru că eu nu mai pot să-l duc. Atunci fecioara lui Dumnezeu, Verena, s-a întins la pământ în chipul crucii şi s-a rugat lui Dumnezeu rostind cuvintele: Doamne, Dumnezeule, care l-ai făcut pe om din pământ şi i-ai dat lui ochi ca să vadă, urechi ca să audă şi picioare ca să meargă, fă acest copil orb şi şchiop să vadă şi să meargă. Şi, ridicându-se copilul, a început să vadă şi a plecat sănătos. De atunci s-a răspândit faima acestor minuni în ţinutul acela. Şi mulţi bolnavi, venind la ea, au fost vindecaţi prin sfintele ei rugăciuni“ (Sancta Verena, vita posterior, cap. 3, citată după textul latin redat de Reinle).

Datorită acestor minuni săvârşite de Verena, se pare că primii alamani au început să se convertească la creştinism (V. Schauber, art. Verena von Zurzach, în: V. Schauber şi H.M. Schindler, Heilige und Namenspatrone im Jahreslauf, Augsburg 1998, p. 455).

Ultimii ani ai vieţii, Verena i-a petrecut în localitatea Tenedo (astăzi oraşul elveţian Zurzach), unde exista o mică comunitate creştină cu biserică proprie închinată Sfintei Fecioare Maria. Aici şi-a petrecut ultimii ani din viaţă în rugăciune şi post, îngrijindu-se de săraci şi de cei bolnavi. De asemenea, se pare că l-a slujit ca menajeră pe preotul acelei biserici, motiv pentru care va fi venerată mai târziu şi ca patroană a menajerelor din casele parohiale. După o vreme i-a cerut preotului să-i construiască o chilie, în care-şi va da obştescul sfârşit, după ce i s-a arătat Maica Domnului, însoţită de o ceată de fecioare.

Trecerea la cele veşnice şi venerația ulterioară

La scurt timp după moartea sfintei (în jurul anului 350), pe locul mormântului ei a fost ridicată o biserică. Arheologii au descoperit urmele acestei biserici, construită pe la începutul secolului al V-lea.

În jurul anului 800, familia regală a carolingilor a hotărât să ridice o mănăstire benedictină lângă biserică, iar călugării mănăstirii să asigure asistenţă religioasă pelerinilor, care se îndreptau în număr foarte mare la mormântul sfintei. Această mănăstire a funcţionat până în anul 1876, când a fost desfiinţată. În întregul Ev Mediu, localitatea Zurzach a fost un important centru de pelerinaj. În Catedrala din Zurzach se păstrează astăzi o relicvă a Sfintei Verena (o mână). Relicve ale sfintei se găsesc astăzi şi în localităţile germane Radolfzell şi Rot an der Rot (aici există şi o abaţie premonstratensa, închinată Sfintei Verena) (conform http://www.heiligenlexikon.de/BiographienV/Verena.html, pagină accesată la data de 28 august 2011).

Patroana principală a Episcopiei Catolice de Basel

Considerată astăzi patroană a săracilor, bolnavilor, a menajerelor din casele parohiale, a morarilor, dar şi a pescarilor, Sfânta Verena a fost numită în anul 2003 patroana principală a Episcopiei catolice de Basel. Chilia Verenei de la cascada de lângă Solothurn este, de asemenea, un cunoscut loc de pelerinaj pe teritoriul Elveţiei. Sfânta Verena este astăzi venerată pe întreg teritoriul Elveţiei, în sudul Germaniei, mai ales în fosta Episcopie de Konstanz şi chiar la Bozen, în Italia.